

Päätös

Nro 31/2012/2

Dnro ESAVI/428/04.09/2010

Annettu julkipanon jälkeen

14.2.2012

- ASIA** Vihtilammesta Sääksjärveen tapahtuvan veden johtamisen ja Vihtilammen säännöstelyn jatkaminen, Nurmijärvi ja Hyvinkää
- HAKIJA** Nurmijärven kunta
- HAKEMUS** Nurmijärven kunta on 30.6.2010 Etelä-Suomen aluehallintovirastoon toimittamassaan ja sittemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa Vihtilammesta Sääksjärveen tapahtuvan veden johtamisen ja Vihtilammen säännöstelyn jatkamiseen Nurmijärven kunnassa ja Hyvinkään kaupungissa.

Lupaa haetaan vuonna 1979 aloitetun veden johtamisen Vihtilammesta Sääksjärveen sekä Vihtilammen säännöstelyn jatkamiseen voimassa olevan lupapäätöksen nro 36/1996/1 ja sen lupaehtojen mukaisesti. Hakija on esittänyt, että korkeusjärjestelmä N₄₃ päivitetäisiin lupamääräyksissä nykyisin käytössä olevaan järjestelmään N₆₀. Uusi lupa tulisi myöntää toistaiseksi voimassa olevaksi. Jos lupa myönnetään määräaikaisena, sopiva uudistamisjakso olisi 15–20 vuotta.

AIKAISEMMAT LUPAPÄÄTÖKSET

Länsi-Suomen vesioikeus on 3.2.1978 antamallaan päätöksellä nro 22/1978 A myöntänyt Nurmijärven kunnalle luvan Kiljavan ja Röykän pohjavedenottamoiden rakentamiseen ja kuukausikeskiarvona laskettuna enintään 2 800 m³/d suuruisen vesimäärän ottamiseen niistä siten, ettei kummastakaan ottamosta hetkellisestikään oteta enempää vettä kuin 2 000 m³/d.

Länsi-Suomen vesioikeus on 3.2.1978 antamallaan päätöksellä nro 21/1978 A myöntänyt Nurmijärven kunnalle luvan rakentaa avattava pato Vihtilammesta Sääksjärveen johtavaan uomaan, käyttää Vihtilammesta Vihtijärveen johtavassa uomassa olevaa patoa ja johtaa vettä Vihtilammesta Sääksjärveen sekä säännöstellä Vihtilampea. Lupaehdon 7) mukaan luvan saajan oli, mikäli veden johtamista Vihtilammesta Sääksjärveen haluttiin jatkaa, vuoden 1982 loppuun mennessä jätettävä vesioikeudelle uusi lupahakemus.

Länsi-Suomen vesioikeus on 23.9.1983 antamallaan päätöksellä nro 59/1983 A myöntänyt Nurmijärven kunnalle luvan edelleen käyttää Vihtilammesta Vihtijärveen ja Sääksjärveen johtavissa uomissa olevia patoja, johtaa vettä Vihtilammesta Sääksjärveen ja säännöstellä Vihtilampea. Lupaehdon 5) mukaan luvan saajan oli, mikäli veden johtamista Vihtilammesta Sääksjärveen haluttiin jatkaa vuoden 1992 jälkeen, vuoden 1991 loppuun mennessä jätettävä vesioikeudelle uusi lupahakemus.

Länsi-Suomen vesioikeus on 28.3.1990 antamallaan päätöksellä nro 19/1990/1 muuttanut otettavan veden määrää koskevaa päätöksen nro 22/1978 A lupaehdot 2) ja pysyttänyt lupaehdon 1) voimassa. Lupaehdon 1) mukaan jos Sääksjärven vedenpinta laskee korkeuden $N_{43} +98,60$ m alapuolelle tai on ollut korkeuden $N_{43} +98,70$ m alapuolella yhtäjaksoisesti kuusi kuukautta, on vedenotto keskeytettävä, kunnes Sääksjärven vedenpinta on saavuttanut mainitut korkeudet.

Länsi-Suomen vesioikeus on 10.7.1996 antamallaan päätöksellä nro 36/1996/1 myöntänyt Nurmijärven kunnalle muun ohella luvan käyttää Vihtilammesta Sääksjärveen ja Vihtijärveen johtavissa uomissa olevia patoja, johtaa vettä Vihtilammesta Sääksjärveen ja säännöstellä Vihtilampea. Päätöksen lupaehdot ovat seuraavat.

1) Luvan saajan on pidettävä padot ja Vihtilammesta Sääksjärveen johtava uoma kunnossa.

2) Juoksutus Vihtilammesta on pyrittävä hoitamaan siten, että Vihtilammen vedenpinnan korkeus ei ylitä tasoa $N_{43} +102,15$ m eikä alita tasoa $N_{43} +101,95$ m. Kesä-elokuun aikana juoksutus on ohjattava Vihtijärveen pitäen tavoitteena sitä, että juoksutus on mahdollisimman tasainen ja että Vihtilammen vedenpinta alenee kesäkuun alusta elokuun loppuun tasosta $N_{43} +102,15$ m tasoon $N_{43} +101,95$ m.

Kesä-elokuun aikana vettä saa juoksuttaa Sääksjärveen vain tulvien torjumiseksi. Syyskuusta toukokuuhun juoksutuksen saa ohjata Sääksjärveen silloin, kun Vihtilammen vedenpinnan korkeus on tason $N_{43} +102,00$ m yläpuolella.

Juoksutus Vihtilammesta Sääksjärveen on keskeytettävä, kun Sääksjärven vedenkorkeus ylittää tason $N_{43} +99,50$ m.

3) Vihtilammesta juoksutettavat virtaamat on mitattava Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Luvan saajan on tarkkailtava virtaamia sekä Vihtilammen ja Sääksjärven vedenkorkeuksia ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Virtaamista ja vedenkorkeuksista on pidettävä kirjaa. Tulokset on vaadittaessa esitettävä ympäristökeskukselle sekä Hyvinkään ja Nurmijärven ympäristönsuojelulautakunnille.

Luvan saajan on tarkkailtava johdettavan veden laatua ja veden johtamisen vaikutuksia ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailun tu-

lokset on määräajoin esitettävä ympäristökeskukselle sekä Hyvinkään ja Nurmijärven ympäristönsuojelulautakunnille.

Jos tarkkailuista syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi.

4) Luvan saaja on vastuussa yrityksestä aiheutuvasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä.

5) Mikäli veden johtamista Vihtilammesta Sääksjärveen halutaan jatkaa vuoden 2010 jälkeen, luvan saajan on vuoden 2010 kesäkuun loppuun mennessä jätettävä vesioikeudelle uusi lupahakemus. Hakemukseen on muun ohella liitettävä yhteenvedot lupaehdossa 3 tarkoitettujen tarkkailujen tuloksista, selvitys veden johtamisen vaikutuksista sekä ehdotus mahdollisesta lupaehtojen tarkastamisesta.

SUUNNITELMA

Yleistä

Veden johtamisen tarkoituksena on Kiljavan ja Röykän pohjavedenotto-
moiden vedenottamisen turvaaminen noudattaen Länsi-Suomen vesioi-
keuden päätöksen nro 19/1990/1 lupaehtoa 1). Ottamot ovat tärkeitä Nur-
mijärven kunnan vesihuollolle muun muassa niiden hyvän vedenlaadun ja
pohjavesialueen helpon suojeltavuuden takia. Hanke on yleisen tarpeen
vaatima. Veden johtaminen Sääksjärveen parantaa myös järven virkistys-
käyttöarvoa.

Sääksjärven vedenkorkeuden vaihtelun ja vedenlaadun arvioidaan pysy-
vän säännöstelyn aikana vakiintuneella tasolla. Hankkeesta aiheutuvat hai-
tat ovat vähäiset siitä saatavaan hyötyyn nähden.

Vesistötiedot

Sääksjärvi sijaitsee Nurmijärven ja Hyvinkään rajalla Salpausselän harjan-
teella olevassa harjukuopassa. Se on laskuojaton pohjavesijärvi, jota voi
kuvata hydrologisesta näkökulmasta suureksi lähteeksi. Järvi on syvyys-
suhteiltaan laakea. Sääksjärven vesi on kirkasta, väritöntä tai lähes väritön-
tä, vähähumuksista ja niukkaravinteista. Järvi on karu ja vedenlaatu on
vuosien 2000–2007 mittaustulosten perusteella tehdyn ekologisen luokitte-
lun perusteella hyvä. Happipitoisuus on tyydyttävä–hyvä. Typpipitoisuus on
luonnontilaisella tasolla. Sääksjärven pinta-ala on 2,6 km², vesitilavuus
10,2 Mm³, valuma-alueen koko 7,9 km², keskiyvyys 4,1 m, suurin syvyys
7–8 m, virtaama 20–50 l/s ja vedenkorkeus N₆₀ +98,95 m–99,89 m.

Vihtilampi sijaitsee noin 600 m:n päässä Sääksjärven pohjoispuolella. Vih-
tilammella on kaksi lasku-uomaa, Sääksjärveen ja Vihtijärveen. Käytössä
olevaa purku-uomaa säädellään kummassakin uomassa olevan padon
avulla. Vihtilammen vesi on lievästi tai kohtalaisesti ruskeaa ja kohtalaisesti
humuspitoista. Fosforipitoisuus on melko alhainen. Happipitoisuus on avo-
vesiaikana hyvä mutta jääpeiteaikana ajoittain melko alhainen. Typpipitoi-
suus on luonnontilaisella tasolla. Vihtilammen pinta-ala on 0,21 km², valu-
ma-alueen koko 1,9 km², suurin syvyys 2,0–2,5 m, keskivirtaama 14 l/s ja
vedenkorkeus N₆₀ +102,02 m–102,16 m.

Sääksjärvi ja Vihtilampi sijaitsevat Kiljavan pohjavesialueella, joka on I-luokan pohjavesialue (veden hankintaa varten tärkeä pohjavesialue).

Luonnonsuojelualueet Sääksjärvi ja Vihtilampi kuuluvat Kalkkilammin–Sääksjärven Natura 2000-alueeseen. Sääksjärvi edustaa luontodirektiivin luontotyyppiä niukkaravinteiset järvet, joissa on runsaasti pohjakasvillisuutta. Vihtilampi ja eräät muut Sääksjärven lähialueen lammet on liitetty Natura-alueeseen, koska lampien vedenlaatu vaikuttaa todennäköisesti myös Sääksjärveen. Koivuniemen luonnonsuojelualue on suojeltu luonnonsuojelulain nojalla ja se rajoittuu Sääksjärven länsirantaan ja siihen kuuluu Sääksjärvestä sijaitsevia saaria. Sääksjärvi ja Vihtilampi kuuluvat harjajensuojeluohjelman alueeseen. Lisäksi Kiljavan pohjavesialueelle on tehty suojelusuunnitelma.

Säännöstelyn toteutus Vihtilammen kummassakin purku-uomassa olevat pienikokoiset padot on tehty ponttilankuista ja niissä on käsin säädettävä ylivuotoluukku. Veden johtamista ja säännöstelyä on tarkoitus jatkaa nykyisin patorakentein.

Säännöstelyn vaikutukset

Virtaamat

Koska Sääksjärvellä ei ole lasku-uomaa, säännöstelyllä ei ole vaikutusta Sääksjärvestä lähtevään virtaamaan. Juoksutusvirtaaman osuus Sääksjärven arvioidusta pohjavesivirtaamasta on vuositasolla vaihdellut vuosina 1995–2009 välillä 0–49 %. Juoksutetun vesimäärän osuus Sääksjärven tilavuudesta on vaihdellut vuositasolla välillä 0–5 %. Sääksjärveen juoksutettu virtaama vähentää omalta osaltaan Vihtijärveen tulevaa virtaamaa. Vuosina 1995–2009 Sääksjärveen juoksutettu vesimäärä on vaihdellut välillä 0–538 000 m³/vuosi. Juoksutettu vesimäärä vastaa 0–7 % Vihtijärven virtaamasta.

Vedenkorkeudet

Säännöstelyn ja säännöstelypatojen vuoksi Vihtilammen vedenkorkeuden vaihtelu ei ole täysin luonnontilainen. Säännöstely laskee hieman Vihtilammen vedenkorkeutta kesällä, koska säännöstelyn tavoite on laskea Vihtilammen vedenkorkeutta kesä-elokuussa tasolta $N_{43} +102,15$ m tasolle $N_{43} +101,95$ m. Lisäveden juoksuttaminen vähentää Sääksjärven vedenkorkeuden laskua, koska veden johtaminen on sallittua, kun järven vedenkorkeus laskee tason $N_{43} +99,50$ m alapuolelle.

Veden laatu

Merkittävimmät erot Sääksjärven veden laadun ja siihen Vihtilammesta juoksutettavan veden laadussa ovat kokonaistyyppipitoisuudessa, kemiallisessa hapenkulutuksessa ja väriluvussa. Ne ovat Vihtilammessa korkeampia. Siten juoksutuksen mahdollisten vaikutusten voidaan olettaa näkyvän selkeimmin edellä mainituissa tekijöissä. Sääksjärven veden analyysituloksissa ei ole ollut erikseen nähtävissä juoksutuksen vaikutusta mahdollista kemiallisen hapenkulutuksen vähäistä nousua lukuun ottamatta. Vuodesta

1998 alkaen Sääksjärven veden klorofyllipitoisuus on ollut selkeästi aikaisempaa korkeampi, vaikka se on edelleen suhteellisen alhainen. Klorofyllipitoisuuden nousulla ei ilmeisesti ole ainakaan suoraa yhteyttä juoksutukseen, koska juoksutusveden fosforipitoisuus on hyvin lähellä Sääksjärven pitoisuutta. Klorofyllipitoisuudet ovat samaan aikaan nousseet hieman myös Vihtilammessa, johon juoksutus ei vaikuta.

Voimassa oleva tarkkailuohjelma

20.12.1996 laaditun tarkkailuohjelman mukaisesti Sääksjärven ja Vihtilammen vedenkorkeus sekä juoksutusveden virtaama mitataan kerran viikossa. Juoksutettavasta vedestä otetaan näytteet neljä kertaa vuodessa ja Sääksjärvestä ja Vihtilammesta kolme kertaa vuodessa. Näytteistä tutkitaan kokonaisfosfori, kokonaistyppi, kemiallinen hapenkulutus, fekaaliset koliformiset bakteerit sekä tehdään eräitä muita perusanalyysyjä. Lisäksi vesistöistä otetaan joka toinen vuosi klorofyllinäytteet 6 kertaa touko- ja kesäkuun välisenä aikana. Tarkkailun tuloksista laaditaan neljän vuoden välein ns. perusteellinen raportti ja välivuosina suppea raportti.

Lupaehtojen toteutuminen

1990-luvulla vettä on ajoittain virheellisesti juoksutettu Vihtilammesta Sääksjärveen, vaikka Sääksjärven vedenkorkeus on ollut lupapäätöksessä nro 36/1996/1 asetetun ylärajan $N_{43} +99,50$ m yläpuolella.

Vuosina 2000–2002 vettä ei ole juoksutettu lainkaan. Vuosina 2003–2005 veden juoksutus on ollut lupaehtojen sallimissa rajoissa. Vuosien 2006 ja 2007 helmi-toukokuussa ja vuoden 2008 tammi-toukokuussa vettä on juoksutettu, vaikka Sääksjärven vedenkorkeus on ollut 0–30 cm sallitun rajan yläpuolella. Muina aikoina vuosina 2006–2008 veden juoksutus on ollut luparajojen mukaista. Kesäkuusta 2008 lähtien Vihtilammista ei toistaiseksi ole juoksutettu lainkaan vettä Sääksjärveen. Lupaehto, jonka mukaan Vihtilammista ei saa juoksuttaa vettä Sääksjärveen kesä-elokuun aikana, on toteutunut kaikkina vuosina lukuun ottamatta pientä ylitystä vuonna 1999.

Vihtilammen vedenkorkeus on vuosina 2005–2009 ollut jatkuvasti alarajan $N_{43} +101,95$ m yläpuolella, alhaisimmillaan $N_{43} +102,02$ m. Korkeimmillaan vedenkorkeus on ollut $N_{43} +102,16$ m vuonna 2007. Muina vuosina ja pääosan vuodesta 2007 vedenkorkeus on ollut korkeimmillaan $N_{43} +102,15$ m eli luvan ylärajan mukainen.

Oikeudelliset edellytykset

Länsi-Suomen vesioikeus on lupapäätöksessään nro 36/1996/1 katsonut, että hakijalle voidaan myöntää lupa käyttää Vihtilammen ja Sääksjärven välistä ojaa, eikä ojan käyttämisestä aiheudu korvattavaa haittaa. Las-kuojasta on tehty vesioikeuden edellyttämä selvitys mainitun luvan yhteydessä.

Nurmijärven kunta ja Imatran Voima Oy ovat sopineet vesivoiman menetyksen korvaamisesta 28.11.1995.

Muuta korvattavaa haittaa veden johtamisesta ja säännöstelystä ei aiheudu, eikä muita hankkeen haittavaikutuksiin liittyviä sopimuksia tai sitoumuksia ole tehty.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa sekä Nurmijärven ja Vihdin kunnissa sekä Hyvinkään kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten ja vaatimusten tekemiseen sekä mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 13.5.2011. Kuulutus on erikseen lähetetty tiedoksi asiakirjoista ilmeneville viranomaisille ja asianosaisille.

MUISTUTUKSET, VAATIMUKSET JA MIELIPITEET

1) Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on katsonut, että lupa voidaan myöntää olemassa olevan luvan lupamääräysten mukaisesti, kuitenkin siten, että korkeudet päivitetään N₆₀-järjestelmään. Tarkkailua tulee jatkaa voimassa olevan tarkkailuohjelman mukaisesti. Lupa tulisi myöntää edelleen määräajaksi.

ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on täydentänyt lausuntoaan 26.9.2011 seuraavasti.

Hankkeen veloitettarkkailutuloksissa ei ole voitu erottaa merkittäviä juoksutuksesta aiheutuneita vaikutuksia, mutta Sääksjärven yleisessä vedenlaadussa on kuitenkin havaittu muutoksia. Tarkkailua tehdään nykyisin Sääksjärven syvänehavaintopaikalla, jonka tuloksissa on havaittu muun muassa orgaanisen aineksen määrää kuvaavan kemiallisen hapenkulutuksen vähittäistä nousua, ja levätuotantoa kuvaava klorofylli a-pitoisuus on noussut viime vuosina selvästi. Uudenmaan ELY-keskukseen on myös otettu yhteyttä ja kerrottu juoksutusojan läheisyydessä havaituista vedenlaatuongelmista ja humuskerroksen kertymisestä rannalle.

Kemiallinen hapenkulutus on Vihtilammessa korkeampi kuin kirkasvetisessä Sääksjärven, mutta myös aikanaan kuivatustarkoituksessa kaivetun juoksutusojan kautta soiselta alueelta purkautuvat vedet vaikuttavat osaltaan Sääksjärven purkautuvan veden laatuun. Ennen juoksutuksia tukittuna olleen ojan avaaminen ja käyttö juoksutusomana saattaa siten osaltaan lisätä hankkeen vaikutuksia. Koska juoksutettavan veden laatua seurataan tarkkailussa lähellä Vihtilampea sijaitsevalta tarkkailupisteeltä, suo-vesien vaikutus ei tule tarkkailussa esille.

Sääksjärven vedenlaadussa havaittujen muutosten takia tarkkailuohjelmaa on tarpeen täydentää. Tarkkailussa on aiemmin ollut näytteenottoa myös Sääksjärven pohjoisosassa lähellä juoksutuspaikkaa, ja tämä havain-

topaikka on järven tilassa havaittujen muutosten takia tarpeen ottaa uudelleen mukaan tarkkailuun, jotta voidaan tarkemmin arvioida juoksutuksen aiheuttamat vedenlaadun muutokset ja niiden merkitys järven tilan kannalta. Sääksjärveen purkautuvien vesien laatua on myös tarpeen selvittää näytteenotolla juoksutusosan alaosaan. Biologisten vaikutusten arvioimiseksi tarkkailuun on tarpeen liittää myös biologisten tekijöiden tarkkailua, jonka tulisi sisältää määrävuotinen kasviplankton- ja kasvillisuustarkkailu. Uudenmaan ELY-keskuksen tekemiä kasvillisuustutkimuksia voidaan käyttää taustatietona tarkkailussa ja ELY-keskus on tehnyt myös pohjaeläintutkimuksia, joiden tuloksia voidaan käyttää hyväksi tarkkailussa. Täydennettyn tarkkailun tulosten perusteella voidaan arvioida tarkkailutarve jatkossa.

Hakija tulee määrätä edelleen tarkkailemaan hankkeen vaikutuksia voimassa olevan luvan lupamääräyksen 3) mukaisesti Uudenmaan elinkeino- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuun alueen hyväksymällä tavalla, ja toimittamaan hyväksyttäväksi täydennetty myös biologisten vaikutusten tarkkailun sisältävä tarkkailuohjelma kolmen kuukauden kuluttua päätöksen antamisesta.

Lisäksi hakija tulee määrätä selvittämään tarkkailutulosten ja muun käytävissä olevan tiedon perusteella aiheutuuko juoksutuksen järjestämisestä suoalueen kautta kulkevaa ojaa myöten merkittävää lisäkuormitusta järveen ja esittämään tarvittaessa suunnitelma järjestelyistä, joilla tämä vältetään.

Koska Sääksjärven tilassa on havaittu muutoksia, joiden syyt eivät ole selvillä, on tärkeätä, että lupa järven tilaan osaltaan vaikuttavaan juoksutukseen myönnetään määräajaksi. Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuun alue on esittänyt luvan uudistamisen määräajaksi 10 vuotta.

2) Nurmijärven kunnan ympäristölautakunta on ilmoittanut muistutukseen seuraavan. Alkuperäiseen vedenlaadun tarkkailuohjelmaan on sisällytynyt kaksi näytteenottoa Sääksjärven keski- ja pohjoisosassa, yksi Vihtilammessa ja yksi järvien välisessä uomassa (Sääksoja). Vuonna 1996 tehdyn päivityksen jälkeen Sääksjärvestä on vain yksi näytteenotto järven keskiosassa. Vihtilammen ja Vihtijärven välisestä uomasta (Vihtioja) puolestaan on alettu ottaa näytteitä ympäristöhallinnon Hertta-rekisterin mukaan vuonna 2000. Jotta juoksutuksen vaikutukset Sääksjärven veden laatuun voitaisiin havaita mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, olisi syytä alkaa uudestaan ottaa näytteitä lähempää purkukohtaa Sääksjärven pohjoisosasta. Lisäksi olisi syytä harkita toisen näytteenottoa lisäämistä Sääksojaan lähemmäs Sääksjärveä. Sääksoja kulkee soistuneen metsäalueen läpi ja toimii myös sen kuivatusojana. Sääksojan humuspitoisuus on siten huomattavasti Sääksjärveä ja mahdollisesti myös Vihtilampea korkeampi. Vihtiojasta tapahtuva näytteenotto voitaisiin puolestaan lopettaa, koska sitä ei ole edellytetty Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksessä eikä hyväksytyssä tarkkailuohjelmassa.

Jatkossa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että kaikki tarkkailuohjelman mukaiset näytteet otetaan ja analysoidaan. Esimerkiksi vuoden 2011

Sääksjärven klorofyllinäytteitä ei ole analysoitu. Sääksjärvestä ei puolestaan ole otettu näytteitä tarkkailuohjelman mukaisesti neljä kertaa vuodessa, vaikka vettä on juoksetettu Sääksjärveen. Nurmijärven ympäristölautakunnalle ei ole toimitettu ns. perusteellista raporttia tarkkailutuloksista vuosista 2001–2004 tehdyn raportin jälkeen.

3) Vihdin kunnan ympäristönsuojelu- ja valvontayksikkö on katsonut, että hankkeen vaikutukset Vihtijärven tulovirtaamaan ovat vähäiset. Vesistö tarkkailua tulee jatkaa nykyisen tarkkailuohjelman periaatteiden mukaisesti. Tarkkailutulokset ja vuosittaiset yhteenvetoraportit tulee toimittaa Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

4) Vihtilammen ja Märkiöjärven ympäristöalueiden luonnonsuojeluyhdistys ry on esittänyt mielipiteenään muun ohella seuraavan. Sääksjärvi on ollut Suomen suurin tulo- ja laskujoeton järvi. Vihtilammen luonnonmukainen laskuoja on Vihtijärveen. Sääksjärven vedenkorkeutta säätelevät pääasiassa sateet ja lähteet ja mahdollisesti jossain määrin Sääksjärveen Vihtilammesta 1950-luvulla alun perin metsäojitustarpeisiin kaivettu oja sekä Nurmijärven pohjavedenotto. Nurmijärven kunta on säännöstellyt Vihtilampea omaa pohjavedenottoaan varten Kiljavalta ja Röykästä vuodesta 1979.

Sääksjärven suurin syvyys on 7,5 m, keskisyvyys 4,1 m ja pinta-ala 250 ha eli lähes viisi kertaa Vihtilammen ja Märkiöjärven yhteinen pinta-ala. Sääksjärven vesi on kirkasta ja vedenlaatu erinomainen. Pohjaveden vaikutuksesta järvi on niukkaravinteinen.

Vihtilammen vedenkorkeutta säätelevät sateet ja suoalueen valumavedet sekä veden juoksetus Sääksjärveen ja Vihtijärveen. Vihtijärveen johtavaan luonnonmukaiseen ojaan on Vihtilammen päähän rakennettu säätelypato. Vihtilammen vedenkorkeus on ollut ennen Sääksjärveen juoksetusta virallisten karttakirjojen mukaan +102,5 m–102,6 m merenpinnasta. Vihtilammen säännöstellyksi korkeudeksi Länsi-Suomen vesioikeus on määrännyt N_{43} +101,95 m–102,15 m. Lisäksi Vihtilampi on avo-ojayhteydessä Märkiöjärveen, jonka vedenkorkeus ennen juoksetusta Vihtilammesta Sääksjärveen on ollut +102,9 m merenpinnasta.

Vihtilammen suurin syvyys on 3,7 m ja keskisyvyys 1,6 m. Lammen vesi on ravinnearvoltaan karun ja lievästi rehevän välillä. Tämä on mainittu muun muassa Uudenmaan ympäristökeskuksen verkkokoekalastusraportissa 2002. Raportissa alusveden happipitoisuus on todettu talvella heikoksi. Vihtilammesta juoksetettu vesi on ravinteikkaampaa ja runsasumuksempaa kuin Sääksjärven vesi. Pitkäaikaisten tulosten perusteella Sääksjärven avovesiajan pH, alkaliniteetti, klorofyllipitoisuudet ja ravinnepitoisuudet ovat olleet lievässä nousussa. Vihtilammella havaittiin vuonna 2000 *Microcystis*-sinilevää.

Märkiöjärven suurin syvyys on 1,6 m. Syvyyden arviointia vaikeuttaa pohjaan kertynyt paikoin useita metrejä paksu humuskerros. Märkiöjärvi saa vetensä sateista ja suo-ojista. Märkiöjärven vedenlaatua ja vedenkorkeutta

ei ole viime vuosikymmeninä tarkkailtu lukuun ottamatta veden uimakelpoisuutta. 30–40 vuoden takaisissa selvityksissä veden laatu vaihteli voimakkaasti happi- ja humuspitoisuuksien osalta. Hyvinkään ympäristökeskuksen arvion mukaan Märkiöjärvestä on noussut esiin vesikasvillisuuden runsaus ja veden väriluvun kasvu. Järvessä on havaittu sinilevää vuonna 2003.

Sääksjärvi on ainutlaatuinen luontoarvoiltaan tarjoten myös laajat virkistyskäyttömahdollisuudet ranta-asukkaille, julkisyhteisöille, sairaaloille, observatoriolle, kuntien asukkaille ja seurakuntien jäsenille. Järven luonnon ja veden suojelu on ensiarvoisen tärkeää. Järvi ei luonnonmukaisen tulo- ja laskujoettomuuden sekä lähteidensä takia tarvitse keinotekoista ojaa, mistä tuleva vesi on huonompilaatuista kuin sen oma vesi. Teko-ojasta tuleva vesi on peräisin Märkiöjärvestä ja Vihtilammesta. Näillä vesistöillä on erittäin runsaasti käyttäjiä niiden kokoon nähden ja käyttö on ympärivuotista.

Järvien luonnonarvot, virkistyskäyttöarvot sekä vedenlaadun, vedenkorkeuden ja niiden pitkäaikaismuutosten ja ennusteiden arvioinnit ja merkitykset on jätetty aiemmissa juoksutus/säännöstelypäätöksissä ja hakemuksissa sekä Nurmijärven kunnan uudessa hakemuksessa toissijaisiksi. Märkiöjärveä ei ole otettu huomioon lupahakemuksessa eikä tarkkailuohjelmassa. Ainoana perusteluna keinotekoiselle juoksutukselle Vihtilammesta Sääksjärveen on hyväksytty vedenottotarpeen vaatimus. Kuitenkaan tätäkään tarvetta ei ole pystytty hakemuksissa tai päätöksissä suhteuttamaan siihen, tarvitseeko Sääksjärvi todella keinotekoista vettä tämän tarpeen täyttämiseksi.

Vihtilammen ja Märkiöjärven vedenkorkeudet ovat juoksutusten aikana alentuneet. Ottaen huomioon vesistöjen mataluuden ja koon suhteessa niiden virkistyskäyttöön ja juoksutukseen, on olemassa merkittävä riski vesistöjen ravinnekuormasta, rehevöitymisestä, talvisesta happikadosta ja toisaalta Sääksjärven vedenlaadun huononemisesta. Lupaharkinnassa on otettava huomioon, että Vihtilammen ja Märkiöjärven yhteinen vesimäärä on vain 1/15 Sääksjärven vesimäärästä.

Johtopäätökset ja vaatimukset:

Sääksjärvi ei muistuttajan käsityksen mukaan tarvitse keinotekoista säännöstelyojaa ja juoksutusta Vihtilammesta. Juoksutus huonontaa Sääksjärven vedenlaatua ja vedenkorkeuden alhaisuuden kautta Vihtilammen ja Märkiöjärven vedenlaatua ja virkistysarvoja, joten juoksutus tulee lopettaa.

Mikäli lupa juoksutukseen myönnetään, se tulee myöntää korkeintaan 10 vuodeksi. Lupamääräykseen tulee tällöin sisällyttää vaatimus Vihtilammen vedenkorkeuden nostamisesta yhteensä 10–15 cm:llä, toteutettuna 5 cm:n nostoilla kahden vuoden välein. Veden laadun ja vedenkorkeuden tarkkailua tulee jatkaa Nurmijärven kunnan ympäristöviranomaisen toimesta ja ulottaa tarkkailut myös Märkiöjärvelle. Tarkkailuraportit tulee toimittaa säännöllisesti vuosittain myös muistuttajalle sekä Märkiöjärvellä ja Vihtilammella kiinteistöjä omistaville julkisyhteisöille. Säännöllinen tarkkailu ja

luvan edellytysten uudelleen arviointi 10 vuoden sisällä on välttämätöntä ympäristövaikutusten arvioimiseksi ja kielteisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseksi.

5) Pääkaupunkiseudun Partiosäätiö ja Leirikesä ry ovat ilmoittaneet muistutuksenaan seuraavan. Lupahakemuksessa haetaan jatkolupaa voimassa olevalle juoksutus- ja sääntelyluvalle. Juoksutuksen vaikutuksia yläpuoleiseen Märkiöjärveen ei ole otettu huomioon eikä tutkittu lainkaan. Muistuttajat ovat huolissaan juoksutus- ja sääntelyluvan seurauksista Märkiöjärven vedenlaadulle. Märkiöjärvi on erittäin matala ja hapan humuspitoinen suoreunainen järvi, joka saa vetensä ympäröivistä soista sekä vuotuisesta sadannasta. Järven ympäristössä on kolme ympärivuotisessa käytössä olevaa leirikeskusta sekä valtatie 25:n levähdysalue, joiden virkistyskäytön aiheuttama rasitus on merkittävä. Leirikeskuksissa kirjataan vuosittain yli 30 000 leirivuorokautta.

Märkiöjärven vedenlaatu on suoraan verrannollinen vedenkorkeuteen ja heikkenee nopeasti vedenpinnan laskiessa ja veden lämmitessä. Hyvin kään ympäristökeskuksen pitkäaikaisessa seurannassa vedenlaatu vaihtelee voimakkaasti, erityisesti happi- ja humuspitoisuuksien osalta. Talvisin pH-arvo laskee selvästi happamaksi ja happitilanne heikkenee välttäväksi aiheuttaen hajotustoimintaa, joka nostaa järviveden väriluvun ja kemiallisen hapenkulutuksen korkeaksi. Selvityksissä on havaittu ajoittain runsaasti sini- ja viherleviä. Märkiöjärvestä on avo-ojayhteys Vihtilammiin, joten juoksutuksella on välitön vaikutus Märkiöjärven vedenkorkeuteen ja siten vedenlaatuun.

Muistuttajat ovat edellyttäneet lupaehtoihin sisällytettäväksi vaatimuksen laskuojaan asennettavasta pohjapadosta, jolla Märkiöjärven vedenkorkeutta säädellään, sekä seurantaohjelman laatimista vedenkorkeuden ja vedenlaadun seuraamiseksi. Seurantatulokset on toimitettava asianosaisille. Lupa tulee myöntää määräaikaisena, korkeintaan 5 vuodeksi kerrallaan.

6) AA (Sääksi RN:o 1:659, Kytäjäjärvi, Hyvinkää) on todennut muistutuksensa, että Vihtilammen lasku-ojasta tuleva vesi on ruskeata suovettä ja aiheuttaa selkeästi rehevöitymistä Sääksjärvessä. Vesi on ojan laskukohdassa ruskeaa laajalla alueella ja kasvusto vedessä on selkeästi runsampaa kuin muualla järvessä. Muistuttajan naapuri, joka on mökkikalastaja, on havainnut viime vuosina runsasta verkkojen limoittumista. Tähän on varmasti syynä järven rehevöityminen joka johtuu osaltaan Vihtilammen lasku-ojan suovedestä.

Keväällä 2011 oli jäiden lähdön aikaan rantavedessä noin 10 cm:n paksuinen ruosteenvärinen korvasientä muistuttava kasvusto, joka johtuu ojasta tulevasta vedestä. Ranta on noin 40 m:n päässä ojan laskupaikasta. Muistuttaja on soittanut asiasta Nurmijärven kunnan ympäristötarkastajalle, joka on käynyt toteamassa tilanteen ja tehnyt siitä raportin.

Vihtilammen oja ei ole luonnonoja vaan se on kaivettu 1960–1970 luvuilla suon kuivatusta varten. Muistuttaja on kysynyt, miksi juoksutusta pitää jat-

kaa ja miksi pitää pilata Etelä-Suomen ehkä hienoin lähdejärvi ruskealla suovedellä.

Lupahakemuksen mukaan juoksutus on tärkeää Röykän ja Kiljavan vedenottamoiden takia. Vihtilammesta juoksutettavan veden määrä on niin mitätön pumppaamoiden vedentarpeisiin nähden, että tämän takia on turha pilata Sääksjärveä. Hakemuksen mukaan veden johtaminen Vihtilammesta Sääksjärveen parantaa Sääksjärven virkistyskäyttöä, koska sillä estetään vedenkorkeuden liiallista laskua. Muistuttaja on kysynyt, eikö oikea menettely olisi vedenottamoiden siirtäminen jonnekin muualle tai veden ottaminen esimerkiksi Päijännetunnelista, koska Sääksjärven vedenkorkeus jo nyt painumassa liian alhaiselle tasolle. Muistuttaja on myös kysynyt, mikä on Sääksjärven vedenkorkeuden taso, jonka alituksesta vedenotto on lopeuttava.

Hakemuksen mukaan juoksutuksella on vähäinen merkitys vedenlaatuun. Muistuttaja on asunut 16 vuotta Sääksjärven rannalla Vihtilammesta Sääksjärveen johtavan lasku-ojan vieressä ja rehevöityminen on ollut varsin selvästi havaittavissa. Vesi voi olla teknisesti hyvää mutta on muuttumassa kirkkaasta ruskeaksi. Jos kysymyksessä on vedenkorkeuden sääteily, niin Vihtilammella on myös toinen lasku-oja, joka suuntautuu Vihtijärveen. Tämä on luonnollinen oja, joka ei vahingoita jo muutenkin tummavetistä Vihtijärveä. Sääksjärveen johtava uoma pitää sulkea lopullisesti ja ohjata kaikki vesi Vihtijärveen.

Muistuttaja on täydentänyt muistutustaan 16.5.2011 seuraavasti. Vihtilammen vesi on kirkasta. Ojasta tuleva humus kulkeutuu veteen matkalla Sääksjärveen. Jos juoksutusta jatketaan, oja voitaisiin eristää hiekalla ja kankaalla sekä tehdä saostusallas tai -kaivo, jolloin humus ei pääsisi pilamaan Sääksjärven vettä. Lupa olisi hyvä myöntää vain 1–2 vuodeksi, jotta tilanne voitaisiin kartoittaa perusteellisemmin ja arvioida kuinka pahasti oja pilaa Sääksjärveä. Nyt humuksen pitoisuutta mitataan pohjasta järven keskeltä, eikä se kerro todellista tilannetta.

Muistuttaja on täydentänyt muistutustaan 10.10.2011 seuraavasti. Muistuttaja on pyytänyt hakijalta useaan otteeseen Sääksjärven vesistötarkkailun vuosiyhteenvedoa 2010 sitä kuitenkaan saamatta. Nurmijärven kunnan ympäristötarkastaja on saanut raportista vain yhteenvedon eikä muistuttaja ole pyynnöistä huolimatta saanut raporttia kunnan vesilaitoksen johtajalta. Koska raportti tuntuu olevan hankalasti saatavilla ja sillä on suuri merkitys lupahakemuksen käsittelyssä, muistuttaja on pyytänyt, että lupahakemuksen käsittely keskeytetään, kunnes muistuttaja on saanut kyseisen raportin luettavakseen.

Muistuttaja on täydentänyt muistutustaan 19.10.2011 seuraavasti. Muistuttaja on saanut käyttöönsä Sääksjärven vesistötarkkailun vuosiyhteenvedon 2010 ja siitä käy ilmi, että veden laatua on mitattu vain yhdestä tarkkailupisteestä, joka sijaitsee Sääksjärven itäpuolella noin 1 km:n päässä Vihtilammesta tulevan lasku-ojan luota. Nurmijärven kunnan mittamiehen mukaan Sääksjärven tarkkailupisteessä on pystyvirtauksia, mikä tarkoittaa si-

tä, että järven pohjassa oleva iso lähde on juuri tällä kohdalla. Näin ollen mittaustulokset eivät anna oikeaa tietoa järven tilasta. Aikoinaan Vihtilammen ojan kohdalla on ollut tarkkailupiste, mutta siitä on luovuttu. Muistuttaja on kysynyt, miksi näin on tapahtunut. Tarkkailupiste on kertonut ojan vaikutuksen Sääksjärven tilaan. Toinen tarkkailupiste, josta on luovuttu, sijaitsee Vihtilammen ojan keskiosassa. Tästä pisteestä selviäisi veden mukana tuleva humuksen määrä.

Muistuttajalla on kesämökki Sääksjärven rannalla kohdassa, jossa Vihtilammesta tuleva lasku-oja laskee Sääksjärveen. Sääksjärven pohjaan on ilmaantunut viime vuosina 20–40 cm paksu lieju/humuskerrostuma. Kerrostuma on Vihtilammesta tulevan ojan molemmin puolin noin 100 m:n matkalla ja sen leveys on useita kymmeniä metrejä. Muistuttajan sukeltaessa Sääksissä samassa paikassa noin 15 vuotta sitten ei tällaista kerrostumaa ollut. Pohja oli kauttaaltaan kirkas hiekkapohja. Lieju/humuskerrostuma paljastui kun Sääksjärven vedenpinta oli laskenut. Kerrostuma alkaa reilun metrin syvyydestä.

On ilmeistä, että Vihtilammesta tuleva humuspitoinen vesi on aiheuttanut mainitun lieju/humuskerrostuman ja pelkona on, että aikaa myöten koko järvi saastuu ja tulee käyttökelvottomaksi.

Edellä olevan johdosta Sääksjärven todellinen tila on selvitettävä ennen kuin lupa veden juoksutukselle voidaan käsitellä.

7) BB on todennut, että veden johtaminen ja säännöstely ovat epäilemättä tärkeitä ja yleisen tarpeen vaatimia siinä laajuudessa kuin ne ovat tarpeen vedenoton turvaamiseksi, mutta tarpeeton ja liiallinen veden juoksutus johtaa järven pohjoispuolisten ranta-alueiden joutumiseen veden alle aiheuttaen puukuolemia ja ranta-alueiden soistumista sekä veden laadun muu-
tosta vaarantaen järven poikkeuksellisen luonnonarvon ja järven käytön virkistystarkoituksiin.

Muistuttaja on pyytänyt kiinnittämään huomiota vesioikeuden päätöksen 36/1996/1 luparatkaisun lupamääräyksen 2) kolmanteen momenttiin, jonka mukaan *”juoksutus Vihtilammesta Sääksjärveen on keskeytettävä, kun Sääksjärven vedenkorkeus ylittää tason $N_{43} +99,50$ m”* päätöksestä ilmenevine perusteluineen, sekä siihen, että hakemuksestakin ilmenevällä tavalla hakija on vesioikeuden päätöksestä huolimatta juoksuttanut vettä Sääksjärveen vuosina 2006, 2007 ja 2008 huolimatta siitä, että Sääksjärven vedenkorkeus on ylittänyt tason $N_{43} +99,50$ m. Hakija on lisäksi juoksuttanut vettä myös 1990-luvun viimeisinä vuosina huolimatta juoksutusrajan ylitymisestä. Hakemuksen kohdassa ’lupaehtojen täyttyminen’ hakija ei ole antanut tarkkaa kuvausta tästä lupaehtojen vastaisesta juoksutuksesta.

Vesioikeuden päätöksen lupaehtojen vastaisen juoksutuksen myötä Sääksjärven pohjoispuolen ranta-alueita on joutunut veden alle ja hakijalle on jouduttu toistuvasti puhelimitse huomauttamaan lupaehtoista ja niiden vastaisesta juoksutuksesta. Hakija on vasta toistuvien huomautusten jälkeen lopettanut luvanvastaiset juoksutukset.

Hakemuksesta ilmenee, että hakija mittaa 20.12.1996 laaditun tarkkailuohjelman mukaan Sääksjärven vedenkorkeuden kerran viikossa ympäri vuoden, ja että Sääksjärven veden laatu on tarkkailuaikana muuttunut.

Muistuttajalla ei ole huomauttamista hakemuksen lupaehtoihin. Muistuttaja on kuitenkin todennut, että hakemuksesta ilmenee ja hakijan tiedossa on, ettei hakija ole noudattanut lupaehtoa veden juoksutuksen lopettamisesta juoksutusrajan ylittyessä huolimatta siitä, että tarkkailuohjelman mukaan hakija mittaa Sääksjärven vedenkorkeuden kerran viikossa.

Muistuttajan käsityksen mukaan hakijalta olisi ennen ympäristöluvan myöntämistä pyydettävä tarkka selvitys kaikesta vuoden 1996 jälkeen tapahtuneesta lupaehtojen vastaisesta juoksutuksesta ja ennen uuden ympäristöluvan myöntämistä hakijalta olisi edellytettävä selkeä suunnitelma ja osoitus siitä, että hakija haluaa ja pystyy täyttämään lupaehdot.

Muistuttajan mukaan olisi Sääksjärven vielä toistaiseksi erinomaisen vedenlaadun ja luonnonarvojen säilyttämiseksi käytettävä kaikkia käytettävissä olevia keinoja, jotta varmistettaisiin, etteivät nämä arvot vaarannu lupaehtojen vastaisen toiminnan takia. Erityisen tärkeää on varmistua lupaehtojen noudattamisesta ennen mahdollista toistaiseksi voimassa olevan luvan myöntämistä. Ellei hakija pysty uskottavasti osoittamaan haluaan ja kykyään noudattaa lupaehtoja, lupa tulisi myöntää kohtalaisen lyhyeksi määräajaksi, esimerkiksi 5–10 vuodeksi, jonka kuluessa olisi mahdollista seurata lupaehtojen noudattamista.

8) CC ja DD (Nuukku RN:o 1:630, Kytäjäjärvi, Hyvinkää) ovat ilmoittaneet muistutuksenaan seuraavan. Vesi, jota lasketaan Vihtilammesta Sääksjärveen, kulkee suoalueen läpi. Tästä johtuen vedessä on huomattava määrä humusta, joka on aiheuttanut ja aiheuttaa edelleen Sääksjärven rehevöitymistä.

Sääksjärven pinta on Nurmijärven Veden vedenoton vuoksi laskenut huolestuttavalle tasolle, joka heikentää merkittävästi ainutlaatuisen lähteen ekologisia ja virkistysarvoja. Muistuttajien saamien tietojen mukaan kyseinen vesilaitos ottaa vettä 1 000 m³/vrk kyseisestä vedenottamosta, joka kuormittaa lähdeä edelleen.

Veden mahdollisen juoksuttamisen jatkamiseksi pitäisi nyt väylänä toimiva oja muotoilla ja verhoilla suodatinkankaalla ja sepeliverhouksella sekä rakentaa selkeyttämisallas. Ennen kuin esimerkiksi yllämainitut toimenpiteet on suoritettu humuksen kerääntymisen estämiseksi Sääksjärveen, muistuttajat vastustavat veden johtamisen ja Vihtilammen säännöstelyn jatkamista Vihtilammesta Sääksjärveen.

HAKIJAN SELITYS

Hakijalle on varattu tilaisuus antaa selityksensä asiassa esitettyjen muistutusten, vaatimusten ja mielipiteiden johdosta. Hakija on ilmoittanut selityksensä 25.8.2011 seuraavan.

Hakija on todennut **Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen** muistutuksen osalta, ettei sillä ole huomautettavaa lausunnosta.

Hakija on todennut **Nurmijärven ympäristölautakunnan** muistutuksen osalta, että hakija katsoo nykyisen näytteenotto-ohjelman riittäväksi. Pitkään suoritettujen tarkkailun tulokset osoittavat, että juoksutuksen vaikutukset Sääksjärveen ovat niin vähäisiä, ettei tarkkailuohjelmaa ole perusteltua muuttaa ympäristölautakunnan esittämällä tavalla.

Hakija on todennut **Vihdin kunnan ympäristönsuojelu- ja valvontayksikön** muistutuksen osalta, ettei hakijalla ole mitään sitä vastaan, että vaaditut raportit toimitetaan Vihdin kunnalle.

Hakija on todennut **Vihtilammen ja Märkiöjärven ympäristöalueiden luonnonsuojeluyhdistys ry:n** mielipiteen osalta, että hakija hyväksyy luvan myöntämisen määräaikaisena esimerkiksi 10 vuodeksi. Mitä Vihtilammen vedenkorkeuden nostamiseen tulee, hakija pitäytyy hakemuksessaan, jonka mukaan lupaa haetaan nykyisen luvan mukaisena. Tarkkailun ulottamista Märkiöjärvelle hakija ei katso tarpeelliseksi, koska Vihtilammen tarkkailu kuvastaa tulevaa vettä.

Hakija on todennut **Pääkaupunkiseudun Partiosäätiön ja Leirikesä ry:n** muistutuksen osalta, että hakijan käsityksen mukaan lupaprosessissa olevalla hankkeella ei ole vaikutusta Märkiöjärven vedenkorkeuksiin tai vedenlaatuun eikä hakija siksi näe perusteltuna muistuttajan vaatimusta pohjapadon rakentamiseksi Märkiöjärven laskuojaan ja vedenkorkeuden sekä vedenlaadun seurantaan.

Hakija on todennut **AA:n** muistutuksen osalta, että Nurmijärven kunnalla on vesioikeuden 3.2.1978 antamaan päätökseen nro 22/1978 A perustuva lupa ottaa pohjavettä Kiljavan ja Röykän pohjavedenottoista. Hakija on viitannut päätöksen lupaehtoon 1). Muistuttajan mainitsemaa rehevöitymistä ei ole havaittu vedenlaadun tarkkailussa. Vaatimus Sääksjärveen johtavan lasku-ojan sulkemisesta ei ole perusteltu.

Hakija on todennut **BB:n** muistutuksen osalta, että muistutuksessa mainittu ajanjakson juoksutusta on käsitelty FCG:n laatimassa suunnitelmassa 6224-P118800P001 kohdassa 9) "lupaehtojen toteutuminen". Juoksutuksen lupaehto, jonka mukaan Vihtilammesta saa juoksuttaa Sääksjärveen kesä-elokuun aikana vain tulvien torjumiseksi, on toteutunut kaikkina vuosina lukuun ottamatta pientä ylitystä vuonna 1999. Kesäkuusta 2008 alkaen Vihtilammesta ei ole juoksutettu lainkaan vettä Sääksjärveen.

Hakija on todennut **CC:n ja DD:n** muistutuksen osalta, että myös osa luonnollisesta valumasta tulee suo- ja metsäalueilta tuoden samoja ravinteita, joten ojan muotoiluun ja selkeyttämisaaltaan rakentamiseen ei ole tarvetta.

Kaikkeen edellä olevaan viitaten hakija on todennut, ettei muistutuksissa ole esitetty mitään sellaista, minkä johdosta hakemusta olisi perusteltua muuttaa tai mikä olisi esteenä luvan myöntämiselle.

Hakijalle on varattu tilaisuus antaa selityksensä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen 26.9.2011 antamasta lausunnon täydennyksestä. Hakija on ilmoittanut selityksensä aluehallintovirastoon 27.1.2012 toimittamassaan kirjelmässään seuraavan.

Vihtilammesta Sääksjärveen tapahtuneen juoksutuksen vaikutuksien seuranta on perustunut Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymään velvoitetarkkailuohjelmaan. Kuten lausunnossa on todettu, ei velvoitetarkkailussa ole voitu erottaa merkittäviä juoksutuksesta aiheutuneita vaikutuksia, mutta Sääksjärven yleisessä vedenlaadussa on havaittu muutoksia. Velvoitetarkkailun tulokset sisältyvät hakemusasiakirjoihin.

Mitä tulee hankeen johdosta tehtyihin yhteydenottoihin, Sääksjärven koillisosassa olevien kahden kiinteistön omistajat ovat olleet yhteydessä kuntaan vuonna 2011 ja kertoneet humuskerroksen kertymisestä rannalle. Ilmoituksen johdosta kunta on ottanut järven pohjoisosasta marraskuussa 2011 ylimääräiset vesinäytteet, joiden analyysitulosten mukaan vedenlaatu vastasi aiempia tutkimuksia.

Hakija on todennut, ettei juoksutuksella ole tarkoitus aiheuttaa haitallisia muutoksia Sääksjärven tilaan. Järviluonto on monimutkainen ekologinen kokonaisuus, johon vaikuttavat lukuisat eri ilmiöt ja tekijät. Hakija havaitsi aiemmin mainitulla ranta-alueella erityisen ilmiön marraskuussa 2011, jolloin ranta-alueelle ja rantaveteen oli kertynyt huomattavan runsaita puiden lehtien muodostumia.

Yhteenvetona hakija on todennut, ettei ELY-keskuksen lausunnossa ole esitetty mitään sellaista, minkä perusteella hakemusta olisi syytä muuttaa tai mikä olisi esteenä luvan myöntämiselle.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Nurmijärven kunnalle luvan käyttää Vihtilammesta Sääksjärveen ja Vihtijärveen johtavissa uomissa olevia patoja, jotta vettä Vihtilammesta Sääksjärveen ja säännöstellä Vihtilampea Nurmijärven kunnassa ja Hyvinkään kaupungissa.

Lupa on voimassa vuoden 2021 loppuun saakka. Jos luvan saaja jättää Etelä-Suomen aluehallintovirastolle uuden lupahakemuksen jäljempänä lupaehdossa 5) määrätyllä tavalla, tämä lupa on voimassa, kunnes uusi lupahakemus on lainvoimaisesti ratkaistu.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

1) Luvan saajan on pidettävä padot ja Vihtilammesta Sääksjärveen johtava uoma kunnossa.

2) Juoksutus Vihtilammesta on pyrittävä hoitamaan siten, että Vihtilammen vedenkorkeus ei ylitä tasoa $N_{60} + 102,22$ m eikä alita tasoa $N_{60} + 102,02$ m. Kesä-elokuun aikana juoksutus on ohjattava Vihtijärveen pitäen tavoitteena sitä, että juoksutus on mahdollisimman tasainen ja että Vihtilammen vedenkorkeus alenee kesäkuun alusta elokuun loppuun tasosta $N_{60} + 102,22$ m tasoon $N_{60} + 102,02$ m.

Kesä-elokuun aikana vettä saa juoksuttaa Sääksjärveen vain tulvien torjumiseksi. Syyskuusta toukokuuhun juoksutuksen saa ohjata Sääksjärveen vain silloin, kun Vihtilammen vedenkorkeus on tason $N_{60} + 102,07$ m yläpuolella.

Juoksutus Vihtilammesta Sääksjärveen on keskeytettävä, kun Sääksjärven vedenkorkeus ylittää tason $N_{60} + 99,57$ m.

3) Vihtilammesta juoksutettavat virtaamat on mitattava Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla. Luvan saajan on tarkkailtava virtaamia sekä Vihtilammen ja Sääksjärven vedenkorkeuksia ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Virtaamista ja vedenkorkeuksista on pidettävä kirjaa. Tulokset on vaadittaessa esitettävä ELY-keskukselle sekä Nurmijärven ja Vihdin kuntien sekä Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunnille.

Luvan saajan on tarkkailtava johdettavan veden laatua ja veden johtamisen vaikutuksia ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailun tulokset on määräajoin esitettävä ELY-keskukselle sekä Nurmijärven kunnan ja Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunnille. Tarkkailuohjelmaa on täydennettävä biologisten vaikutusten tarkkailulla ja se on toimitettava ELY-keskukselle hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Hakijan on selvitettävä tarkkailutulosten ja muun käytettävissä olevan tiedon perusteella aiheutuuko juoksutuksen järjestämisestä suoalueen kautta kulkevaa ojaa myöten merkittävää lisäkuormitusta Sääksjärveen. Hakijan on tarvittaessa esitettävä ELY-keskukselle suunnitelma järjestelyistä, joilla tämä vältetään.

Jos tarkkailusta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa hakemuksella Etelä-Suomen aluehallintoviraston ratkaistavaksi.

4) Luvan saaja on vastuussa hankkeesta aiheutuvasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä.

5) Mikäli veden johtamista Vihtilammesta Sääksjärveen halutaan jatkaa vuoden 2021 jälkeen, luvan saajan on vuoden 2021 kesäkuun loppuun mennessä jätettävä Etelä-Suomen aluehallintovirastolle uusi lupahakemus. Hakemukseen on muun ohella liitettävä yhteenvedot lupamääräyksessä 3) tarkoitettujen tarkkailujen tuloksista ja selvitys veden johtamisen vaikutuksista.

Perustelut

Vesioikeuden 3.2.1978 antaman päätöksen nro 22/1978 A mukainen pohjavedenotto Kiljavan ja Rökän vedenottoilta Nurmijärven kunnassa edellyttää, että Sääksjärven vedenkorkeus pysyy vähintään päätöksessä määrätyllä tasolla. Vihtilammen säännöstely ja veden juoksutus Sääksjärveen on siten tarpeen yhdyskunnan vedenhankinnan turvaamiseksi.

Hakemuksen mukainen vedenotto ja säännöstely on aloitettu vuonna 1979 ja hankkeen vaikutuksia on tarkkailtu siitä lähtien. Hankkeen vaikutukset vedenkorkeuksiin ja virtaamiin sekä veden laatuun ovat vähäiset.

Hankkeesta saatava hyöty on siitä aiheutuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava.

Lainkohdat

Vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentti (553/1994) sekä 8 luvun 6 ja 9 § (264/1961)

Muistutuksiin, vaatimuksiin ja mielipiteisiin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa **Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen ja Vihdin kunnan ympäristönsuojelu- ja valvontayksikön** muistutukset huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. Aluehallintovirasto katsoo, ettei hankkeella ennalta arvioiden ole vaikutusta Märkiöjärven vedenkorkeuteen ja veden laatuun. Aluehallintovirasto viittaa myös lupapäätökseen ja sen perusteluihin sekä hakijan muistutusten, vaatimusten ja mielipiteiden johdosta antamaan selitykseen.

KÄSITTELYMAKSU

1 740 euroa

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) 7 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen tämän asetuksen voimaantuloa, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Hakemuksen vireille tullessa maksuun sovellettiin aluehallintoviraston maksuista annettua valtioneuvoston asetusta (1145/2009), jonka liitteen maksutaulukon mukaan muuta veden ottoa (veden johtaminen) koskevan lupahakemuksen käsittelystä perittävä maksu on 1 740 euroa.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Nurmijärven kunta

Jäljennös päätöksestä

Nurmijärven kunta

Hyvinkään kaupunki

Vihdin kunta

Hyvinkään kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Nurmijärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ ympäristö ja luonnonvarat (sähköisesti)

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ kalatalous (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoESAVI-428-04-09-2010 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Nurmijärven ja Vihdin kuntien sekä Hyvinkään kaupungin virallisilla ilmoitustauluilla.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Jukka Leinonen

Saku Hurskainen

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Jukka Leinonen ja esitellyt ympäristö-
lakimies Saku Hurskainen.

SH/sk

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyi **15.3.2012**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valitus kirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihe) 020 636 1040
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.